

ЗАХТЕВИ У ПОГЛЕДУ УЗОРКОВАЊА И ИСПИТИВАЊА РАДИ ПРАЋЕЊА НИВОА АКРИЛАМИДА У ХРАНИ(*)

1. Захтеви у погледу узорковања

1.1. Узорак треба да буде репрезентативан за узорковани лот/серију/производну партију.

1.2. Субјекти у пословању храном обезбеђују спровођење репрезентативног узорковања и испитивање својих производа у погледу присуства акриламида, ради провере ефикасности мера за ублажавање ефеката, тј. да ли су нивои акриламида доследно испод нивоа референтних вредности.

1.3. Субјекти у пословању храном обезбеђују узимање репрезентативног узорка за сваку врсту производа ради испитивања концентрације акриламида. „Врста производа” обухвата групе производа са истоветним или сличним састојцима, рецептурама, поступцима и/или контролним поступцима, ако они могу потенцијално утицати на концентрације акриламида у готовом производу. У оквиру програма праћења, као приоритети се постављају врсте производа који су показали потенцијал за прекорачење нивоа референтне вредности, а ако су изводљиве друге мере за ублажавање ефеката, програми треба да су засновани на ризику.

2. Захтеви у погледу испитивања

2.1. Субјекти у пословању храном треба да пруже довољно података како би омогућили процену нивоа акриламида и вероватноће да би та врста производа могла прекорачити ниво референтне вредности.

2.2. Узорак се испитује у лабораторији која учествује у одговарајућим програмима за испитивање оспособљености (који су у складу са „Међународним усаглашеним протоколом за проверу оспособљености (хемијских) аналитичких лабораторија”⁽¹⁾)

(*) Овај прилог је усклађен са Прилогом 3. Уредбе Комисије (ЕУ) број 2017/2158 од 20. новембра 2017. године о успостављању мера за ублажавање ефеката и нивоа референтних вредности ради смањења присуства акриламида у храни (*Commission Regulation (EU) 2017/2158 of 20 November 2017 establishing mitigation measures and benchmark levels for the reduction of the presence of acrylamide in food*).

⁽¹⁾ М. Thompson и остали, Pure and Applied Chemistry, 2006, 78, 145–196.

развијеним под покровитељством IUPAC/ISO/AOAC⁽²⁾) и која користи одобрене аналитичке методе за детекцију и квантификацију. Лабораторије треба да докажу да имају успостављене интерне поступке за контролу квалитета. За то као примери служе „Смернице IUPAC/ISO/AOAC о интерној контроли квалитета у аналитичким хемијским лабораторијама”⁽³⁾.

Када год је то могуће, истинитост испитивања се процењује тако да се у испитивање укључе сертификовани референтни материјали.

2.3. Метода која се користи за испитивање акриламида треба да буде у складу са следећим критеријумима:

Параметар	Критеријум
Применљивост	Храна утврђена у члану 8. став 2. овог правилника
Специфичност	Без матричних или спектралних интерференција
Слепи узорци са терена	Мање од граница одређивања (LOD)
Поновљивост (RSD _r)	0,66 × RSD _R добијен уз помоћ (модификоване) Horwitz-ове једначине
Репродуктивност (RSD _R)	Добијен уз помоћ (модификоване) Horwitz-ове једначине
Принос	75 – 110%
Граница одређивања (LOD)	Три десетине LOQ-а
Граница квантификације (LOQ)	За ниво референтне вредности < 125µg/kg: ≤ две петине нивоа референтне вредности (међутим, не мора бити нижа од 20µg/kg) За ниво референтне вредности ≥ 125 µg/kg: ≤ 50µg/kg

2.4. Испитивање акриламида могуће је заменити мерењем карактеристика производа (нпр. боје) или параметара поступка уз услов да се може доказати статистичка повезаност између карактеристике производа или параметара поступка и нивоа акриламида.

3. Учесталост узорковања

3.1. Субјекти у пословању храном, барем једном годишње, обављају узорковање и испитивање производа са познатим нивоом акриламида који се успешно контролише. Чешћа узорковања и испитивања, која се заснивају на ризику, субјекти у пословању храном спроводе у случају производа који имају потенцијал за прекорачење нивоа референтне вредности, ако су друге мере за ублажавање ефекта изводљиве.

3.2. На основу те процене, из Одељка 2. тачка 2.1. овог прилога, субјекти у пословању храном одређују одговарајућу учесталост испитивања за сваку врсту производа. Процена се понавља ако се производ или поступак измени на начин који може да доведе до промене нивоа акриламида у готовом производу.

4. Ублажавање ефекта

Ако резултат испитивања, исправљен у погледу искоришћења, али не узимајући у обзир мерну несигурност, покаже да је производ прекорачио ниво референтне вредности или садржи виши ниво акриламида од очекиваног (с обзиром на претходна испитивања, али нижи од нивоа референтне вредности), субјекти у пословању храном спроводе преиспитивање примењених мера за ублажавање ефекта и предузимају додатне мере за ублажавање ефекта како би обезбедили да ниво акриламида у готовом производу буде испод нивоа референтне вредности. То је потребно доказати спровођењем новог репрезентативног узорковања и испитивања после увођења додатних мера за ублажавање ефекта.

5. Информисање надлежног органа

На захтев надлежног органа, субјекти у пословању храном, сваке године, стављају на располагање аналитичке резултате добијене испитивањем и описе испитиваних производа. Појединости о мерама за ублажавање ефекта предузетим ради смањења нивоа акриламида испод нивоа референтне вредности достављају се за оне производе који прекорачују ниво референтне вредности.

⁽²⁾ IUPAC – Међународна унија за чисту и примењену хемију (*International Union of Pure and Applied Chemistry*)

ISO – Међународна организација за стандардизацију (*International Organisation for Standardisation*)

АОАС – Удружење званичних аналитичких хемичара (*Association of Official Analytical Chemists*)

⁽³⁾ Уредили М. Thompson и R. Wood, *Pure and Applied Chemistry*, 1995, 67, 649–666.